

LANEKO ARRISKUEN PREBENTZIOKO LEGEAREN LABURPENA

SARRERA

Laneko Arriskuen Prebentzioari buruzko azaroaren 8ko 31/1995 Legea (LAPL) 89/391/EEE Europako Zuzentarauaren transposiziotik eta Laneko Osasunaren arloko Estatuko araudiaren eguneratzeak sortu zen. Ondoren, abenduaren 12ko 54/2003 Legeak, lan-arriskuen prebentzioaren arau-esparrua aldatzen duenak, LAPL aldatu eta eguneratu zuen.

Prebentzio Legeak aitortzen du langileek eskubidea dutela beren osasuna eta osotasuna babesteko lan-eremuan, eta ezartzen ditu enpresek eskubide hori bermatzeko dituzten betebeharrak, baita administrazio publikoek egin beharreko jarduerak ere helburu hori lortzeko: laneko osasuna eta segurtasuna sustatzea.

Legearen ezaugarri nagusiak hauek dira:

- Bere **aplikazio-eremua**: Legeak barne hartzen ditu bai lan-harremanak, bai administrazio publikoen eremukoak, bai langile autonomoak eta kooperatibetako bazkide langileak. Horrez gain, makineria, produktuak eta laneko tresnak fabrikatzen, inportatzen eta hornitzen dituztenak ere inplikatzeko ditu.
- **Gutxienekoen lege bat** da, zabalgarria, baldin eta handitze horiek langileen segurtasuna eta osasuna eraginkortasunez hobetzea badakarte. Beraz, segurtasun- eta osasun-arloko negoziazio kolektiboetarako abiapuntua da.
- Langileek **parte hartzeko** araubide bat ezartzen du, organo espezifiko bidez, hala nola prebentzio-ordezkarien eta Segurtasun eta Osasun Batzordearen bidez.
- Administrazio-arloko **zehapen-araubide zorrotza** ezartzen du.

PREBENTZIO-EKINTZAREN PRINTZPIOAK

LAPLren 15. artikulua prebentzio-eginbeharra osatzen duten neurriak aplikatzeko eskatzen dio enpresaburuari, honako printzipio hauen arabera:

- Arriskuak saihestea.
- Saihestu ezin diren arriskuak ebaluatzea.
- Arriskuei jatorrian aurre egitea.
- Lana pertsonari egokitzea.
- Teknikaren bilakaera kontuan hartzea.
- Arriskutsua denaren ordez, arrisku gutxi edo batere arriskurik ez duena jartzea.
- Prebentzioa planifikatzea.
- Babes kolektiboa norbanakoaren babesaren aurretik jartzen duten neurriak hartzea.
- Langileei behar diren jarraibideak ematea.

Enpresaburuak kontuan hartuko ditu langileen lanbide-gaitasunak zereginak agintzeko orduan.

III. KAPITULUA ESKUBIDEAK ETA BETEBEHARRAK

Langileek laneko segurtasun eta osasunaren arloan babes eraginkorra izateko **eskubidea dute**.

Eskubide horrek esan nahi du **enpresaburuak eta administrazio publikoek betebeharrak korrelatiboak** dutela beren langileak lan-arriskuetatik babesteko.

Enpresak laneko arriskuen prebentzioari buruzko araudian ezarritako betebeharrak bete behar ditu, eta horrek dakarren kostua ez zaie inoiz langileei egokituko.

ENPRESAREN BETEBEHARRAK / LANGILEEN ESKUBIDEAK

1. Lanaren baldintzak eta antolamendua

- **Lan-ekipo** (makina) **egokiak** bermatzea.
- Langileei **babes-ekipamendu egokiak** ematea eta benetan erabiltzen direla zaintzea.
- **Larrialdi-egoeretan** hartu beharreko **neurriak** aztertzea.
- **Arrisku larria eta berehalakoa** dagoenean neurriak hartzea eta beharrezko **jarraibideak** ematea.

2. Enpresaren prebentzio-antolamendua

- Laneko arriskuen **Prebentzio-plana** egitea, enpresako hierarkia-maila guztietan antolatua, eta **arriskuen ebaluazioa** eta **prebentzio-jardueraren plangintza** egitea.
- Prebentzio-planean ezarritako beharrezko **prebentzio-neurriak** hartzea.
- Hartutako neurrien eraginkortasuna egiaztatzeko **aldizkako kontrolak** egitea.
- Arriskuen prebentzioari buruzko **dokumentazioa prestatzea eta** laneko eta osasuneko agintarien eskura **gordetzea**.

3. Langileekiko betebeharrak

- Bere lanaren **arriskuei eta hartu beharreko babes- eta prebentzio-neurriei buruzko informazioa ematea**. Baita larrialdi-kasuetarako neurriak ere.
- **Langileei galdetzea** eta **parte hartzen** uztea.
- Arriskuei eta neurriei buruzko **prestakuntza teorikoa eta praktikoa** ematea.
- **Osasunaren zaintza espezifiko** bermatzea, aldizkako azterketa medikoen eta espezifikoen bidez, lanpostu bakoitzaren arriskuen arabera
- **Talde espezifiko hauek bereziki babestea:**
 - Arrisku jakin batzuekiko **bereziki sentikorrak** diren langileak.
 - **Haurdun** dauden **edo erditu berri** diren langileak.
 - **Adingabeak**.
 - **Aldi baterako** langileak.
 - Aldi baterako laneko enpresetako (**ABLE**) langileak .

4. Enpresa-jardueren koordinazioa

Enpresa batek baino gehiagok lantoki berean jarduerak bat egiten badute:

- **Beren arteko lankidetz**a, laneko arriskuen prebentzioari buruzko araudia aplikatzeko.
- **Enpresa nagusiaren betebeharr**a da **kontratutako enpresei informazioa ematea** eta enpresa horiek **araudia betetzen dutela zaintzea**.

5. Langileen betebeharrak

- **Makinak, aparatuak, erremintak** eta, oro har, jarduera garatzeko erabiltzen dituzten beste edozein bitarteko **egoki erabiltzea**.
- Enpresaburuak emandako **babes-bitartekoak** eta **- ekipamenduak behar bezala erabiltzea**, enpresariak emandako jarraibideen arabera.
- **Segurtasun-gailuak funtzionamendutik kanpo ez jartzea**.
- Hierarkian gorago dagoen pertsonari edo prebentzio-zerbitzuari **berehala jakinaraztea** langileen segurtasun eta osasunerako **arriskutsuak izan daitezkeen egoerak**.
- Betebeharrak betetzen **laguntzea**.
- Enpresaburuarekin **lankidetzan aritzea**.

Betebehar horiek ez betetzea honakotzat hartuko da:

- Lana ez betetzea. (Langileen Estatutuaren araubidea).
- Hutsegitea (funtzionarioak)

Información a los trabajadores (Art. 18 LPRL)

Es obligación de:

- El empresario
- La Administración respecto a su personal

RESPECTO A:

- ▶ Los riesgos generales y específicos para la seguridad y salud de los trabajadores
- ▶ Las medidas y actividades para la protección y prevención de los riesgos
- ▶ Las medidas de emergencia adoptadas en especial primeros auxilios, lucha contra incendios y evacuación
- ▶ La información se facilitará a los trabajadores

Por medio de sus
representantes

Directamente al trabajador
de los riesgos y las medidas
preventivas específicas de su
puesto de trabajo

Formación a los trabajadores (Art. 19 LPRL)

Es obligación de:

- El empresario
- La Administración respecto a su personal

DEBE SER:

- Teórica
- Práctica
- Suficiente
- Adecuada

- ▶ **En el momento de su contratación.** Sea cual sea la duración y la modalidad de la misma
- ▶ **Los riesgos generales de las instalaciones y de los riesgos específicos del puesto de trabajo y funciones**
- ▶ **Se volverá a realizar cuando se produzcan cambios de puesto de trabajo, funciones, de equipos de trabajo o se incorporen nuevas tecnologías**
- ▶ **Se impartirá dentro de la jornada de trabajo. Si no fuese posible en otras horas, pero con descuento en aquella del tiempo invertido**
- ▶ **La formación la impartirá la empresa con medios propios o concertados, pero su coste nunca recaerá en el trabajador**

Vigilancia de la salud (Art 22 LPRL)

Es obligación de:

- El empresario
- La Administración respecto a su personal

- ▶ Los **reconocimientos médicos** son voluntarios con consentimiento expreso del trabajador (salvo algunas excepciones), gratuitos y de los riesgos específicos a los que esté expuesto el trabajador.
- ▶ **Se realizará:**
Respetando la dignidad y la intimidad del trabajador.
Utilizando los métodos menos molestos. Los datos de la entrevista médica son confidenciales.
- ▶ Los datos obtenidos no serán utilizados con fines discriminatorios ni en perjuicio del trabajador.
- ▶ Los resultados de la vigilancia de la salud se comunicarán solo al trabajador afectado.
- ▶ El acceso a la información médica de carácter personal se limitará al personal médico que lleve a cabo la vigilancia de la salud de los trabajadores.

No obstante lo anterior, el empresario y las personas u órganos con responsabilidades en materia de prevención serán informados de las conclusiones que se deriven de los reconocimientos efectuados a fin de que puedan desarrollar correctamente sus funciones en materia preventiva.

Consulta y participación de los trabajadores Art. 33-40 LPRL

Es obligación de:

- El empresario
- La Administración respecto a su personal

Estas consultas se llevarán a cabo, si disponen de ellos, a través de los representantes de los trabajadores

IV. KAPITULUA **PREBENTZIO-ZERBITZUAK**

Enpresek laneko segurtasun eta osasunaren arloan dituzten betebeharrak betetzen dituztela bermatu behar dute. Horretarako, prebentzio-jarduerak garatzeko behar diren baliabideak antola ditzakete, Laneko Arriskuen Prebentzioari buruzko Legearen 30. artikuluan ezarritako modalitate hauetakoren baten arabera, Prebentzio Zerbitzuen Erregelamendua onartzen duen urtarrilaren 17ko 39/1997 Errege Dekretuaren 10. artikulua handituta:

1. Enpresaburuak jarduera bere gain hartzea.
2. Hori egiteko langile bat edo batzuk izendatuz.
3. Prebentzio-zerbitzu propioa eratuz.
4. Kanpoko prebentzio-zerbitzu batera joz.

Beraz, prebentzio-antolaketaarako lau aukera daude:

Enpresaburuak berak prebentzio-jarduera bere gain hartzea.

Posible da baldin eta:

- 10 langilerainoko enpresa da; edo, 25 langilerainoko enpresa izanik, lantoki bakarra da.
- Enpresaren jarduera arrisku txikikoa da (enpresan egiten diren jarduerak ez daude 39/1997 Errege Dekretuaren I. eranskinean sartuta).
- Enpresaburuak lantokian egin ohi du bere lanbide-jarduera, eta prebentzio-eginkizunak betetzeko arauzko prestakuntza du.
- Enpresaburuak berak bere gain hartu ezin dituen prebentzio-jarduerak, hala nola osasunaren zaintza, beste prebentzio-modalitate batzuen bidez bete beharko dira.

Modalitate hori ez da aplikatuko herri-administrazioen kasuan.

Izendatutako langileak.

Enpresaburuak langile bat edo gehiago izendatu ahal izango ditu enpresako prebentzio-jardueraz arduratzeko. Langile horiek elkarlanean arituko dira elkarren artean eta, hala badagokio, prebentzio-zerbitzuekin.

Langile horiek, beren ahalmenak gauzatzeko, honako hauek izango dituzte:

- Egin beharreko eginkizunei dagokien beharrezko gaitasuna, bere zeregina betetzeko behar adina denbora eta bitarteko edukitzea.
- Prebentzioko informazioa eta dokumentazioa eta osasunaren zaintzaren ondorioak eskuratzea.
- Langileen ordezkariatzat ezarritako bermeak, Langileen Estatutuaren 68. artikuluko a), b) eta c) idatz-zatietan.

Modalitate hau nahikoa ez den prebentzio-jarduerak egiteko berezko edo kanpoko prebentzio-zerbitzu baten edo gehiagoren bidez garatu beharko dira. Adibidez, langileen osasunaren zaintza, mediku espezializatuek egin beharrekoa.

□ **Prebentzio Zerbitzua**

Prebentzio-jarduerak egiteko beharrezkoak diren giza baliabideen eta baliabide materialen multzoa, langileen segurtasuna behar bezala babesten direla bermatzeko. Horretarako, enpresaburuari, langileei eta haien ordezkariari eta organo ordezkari espezializatuei aholkua eta laguntza emango zaie..

Prebentzio Zerbitzua diziplinartekoa izango da, eta garatu beharreko prebentzio-jardueretarako beharrezkoak eta egokiak diren langileak, gaitasuna, baliabideak eta informaziorako eta dokumentuetarako sarbidea izango ditu.

Hauek dira prebentzio-zerbitzuen motak:

- **Propioa:** Enpresako langileekin eta baliabideekin prestatua.
- **Mankomunatua:** Prebentzio Zerbitzuen Araudian zehaztutako ezaugarri jakin batzuk betetzen dituzten enpresa-mankomunitate baten artean partekatutako langileekin eta bitartekoeekin prestatua.
- **Kanpokoa:** Prebentzio-zerbitzu gisa jarduteko erakundea denean, eskumena duen agintaritzak behar bezala egiaztatuta.

Prebentzio-zerbitzu propioa

Enpresaburuak **prebentzio-zerbitzu propioa eratu beharko du** honako kasu hauetakoren bat gertatzen denean:

- 500 langile baino gehiago dituzten enpresak izatea.
- 500 langile baino gutxiagoko enpresen kasuan, baina arrisku berezikoak.
- Lan-agintaritzak hala erabakitzen duenean, Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskatzaitzak txostena egin ondoren.

Prebentzio-zerbitzu propioa berariazko antolamendu-unitate bat izango da, eta bertako kideek eskusiboki erabiliko dute enpresan egiten duten jarduera haren helbururako.

Prebentzio-zerbitzu propioek enpresan egingo dituzten prebentzio-jarduerak egiteko beharrezkoak diren instalazioak eta giza baliabideak eta baliabide materialak izan beharko dituzte.

Prebentzio-zerbitzu propioaren bidez bereganatzen ez diren prebentzio-jarduerak kanpoko prebentzio-zerbitzu batekin edo gehiagorekin hitzartu beharko dira.

Enpresak prebentzio-zerbitzuaren urteko memoria eta programazioa egin beharko ditu urtero, eta laneko eta osasuneko agintari eskudunen eta Segurtasun eta Osasun Batzordearen eskura jarri.

Kanpoko prebentzio-zerbitzua

Enpresaburuak kanpoko prebentzio-zerbitzu batera edo batzuetara jo ahal izango du, beharrezkoa denean, zerbitzu horiek elkarlanean arituko direnak, honako egoera hauetakoren bat gertatzen denean:

- Langile bat edo gehiago izendatzea nahikoa ez izatea.
- Prebentzio-zerbitzu propioa eratzeko betebeharra dakarten inguruabarrak ez gertatzea.
- Lehen aipatutako modalitateetako batzuk gaituta ez dauden eginkizunetarako. Adibidez, Osasunaren Zaintzaren kasuan.

Enpresaburuak kontsulta egin beharko die langileen ordezkariari, prebentzio-jarduera kanpoko prebentzio-zerbitzu batekin edo batzuekin hitzartzeko erabakia hartu aurretik.

Prebentzio Zerbitzuen Erregelamendua onartzen duen urtarrilaren 17ko 39/1997 Errege Dekretuaren 16. artikulutik 28. artikulura bitartean zehazten dira kanpoko prebentzio-zerbitzuek bete behar dituzten gutxieneko edukiak, ezaugarriak eta hainbat lege-xedapen.

V. KAPITULUA

LANGILEEN KONTSULTA ETA PARTE-HARTZEA

Enpresaburuak bere zerbitzura dauden langileei kontsultatu beharko die, behar besteko aurrerapenaz, bere lan-eremuan pertsonen osasunean funtsezko ondorioak izan ditzakeen edozein erabaki.

Langileek enpresan parte hartzeko eskubidea dute laneko arriskuen prebentzioarekin lotutako gaietan. Sei langile edo gehiago dituzten enpresetan edo lantokietan, haien ordezkarien bidez bideratuko da haien partaidetza.

PREBENTZIOKO ORDEZKARIAK

Laneko arriskuen prebentzioaren arloan funtzio espezifikoak dituzten langileen ordezkariak dira. Langileen ordezkariak izendatuko dituzte langileen ordezkarien artean, langile kopuruaren arabera.

□ **Eskumenak** (36.art LAPL)

- Enpresarekin **lankidetzan aritzea prebentzio-ekintza hobetzeko.**
- **Langileen prebentzio-jardunbide egokiak sustatzea.**
- **Enpresak** laneko segurtasunarekin eta osasunarekin lotutako erabakiei buruz **kontsulta egitea, eta** gai horri buruzko **proposamenak egitea.**
- Laneko arriskuen prebentzioari buruzko **araudia betetzen dela zaintzea eta kontrolatzea.**

□ **Fakultateak**

- Ebaluazioetan **teknikariei eta Lan Ikuskatzaileei laguntzea bisitaldietan,** eta egokitzat jotzen dituzten oharrak egin ahal izango dituzte.
- Enpresako laneko segurtasunarekin eta osasunarekin lotutako **informazioa eta dokumentazioa eskura izatea, mugekin.**
- **Lantokietara bisitak egitea,** lan-baldintzen egoera zaintzeko eta kontrolatzeko.

- **Enpresaburuari** prebentzio- eta babes-neurriak eskatzea.
- Langileen **osasunean eragindako kalteei buruzko informazioa** jasotzea.
- Arrisku larri edo berehalako baten aurrean:
 - Segurtasun- eta osasun-batzordeari **jarduerak geldiaraztea proposatzea.**
 - Gehiengoaren erabakiz, **erabaki hori beraiek hartzea, batzordea bildu ezin bada.**

□ **Bermeak eta isiltasun profesionala**

- **Langileen ordezkari** izateari dagozkionak.
- Langileen Estatutuan eta Laneko Arriskuen Prebentzioari buruzko Legean ezarritako **ordu-kreditua dute.** Prebentzio-eginkizunak betetzeko erabilitako denbora ordezkari-tza-eginkizunetan emandako denboratza hartuko da.
- **Prestakuntza egokia enpresaren kontura,** prestakuntzan emandako denbora ondorio guztietarako lan-denboratza hartuta.
- Bere eginkizunak betetzeko Enpresak emandako **baliabideak izatea.**
- **Isiltasun profesionala gorde beharko dute:** ezin izango dute enpresak emandako informazio edo dokumenturik erabili, entregatzea eragin zuten helburuen eremu zorrotzetik kanpo.

SEGURTASUN ETA OSASUN BATZORDEA

Partaidetza-organoa da, paritariora eta kolegiatua, arriskuen prebentzioaren arloan enpresak egiten dituen jarduerak aldizka eta erregulartasunez kontsultatzeko. (38. Art. LAPL).

Organo aholku-emailea da, iritzia eman ditzake, baina ez du erabakirik hartzen. Langileen eta enpresaren arteko ikuspuntuaren trukea erraztea du eginkizun.

Segurtasun eta Osasun Batzorde bat eratuko da **50 langile edo gehiago** dituzten enpresa edo lantoki guztietan.

Batzordea osatuko dute, alde batetik, Prebentzio Delegatuak, eta, bestetik, Enpresako ordezkariak, Prebentzio Delegatuen kopuru berean.

Gutxienez hiru hilean behin bilduko da, eta ordezkariaren batek eskatzen duen guztietan. Batzordeak bere funtzionamendu-arauak hartuko ditu.

□ **Eskumenak**

- Enpresan arriskuak prebenitzeko **planak eta programak egiten, praktikan jartzen eta ebaluatzen parte hartzea.**
- Arriskuak eraginkortasunez prebenitzeko metodo eta prozedurei buruzko ekimenak sustatzea, **Enpresari baldintzak hobetzea edo dauden akatsak zuzentzea proposatuz.**

□ **Fakultateak**

- Lantokiko **arriskuen prebentzioari buruzko egoera zuzenean ezagutzea**, horretarako egokitzat jotzen dituen bisitak eginez.
- Bere eginkizunak betetzeko **beharrezkoak diren lan-baldintzei buruzko dokumentu eta txosten guztiak ezagutzea**.
- **Langileen osasunean** edo osotasun fisikoan **eragindako kalteak ezagutzea eta aztertzea**, horien arrazoiak baloratzeko eta prebentzio-neurri egokiak proposatzeko.
- Prebentzio Zerbitzuen **urteko memoria eta programazioa ezagutzea eta informatzea**.

VI. KAPITULUA

FABRIKATZAILEEN, INPORTATZAILEEN ETA HORNITZAILEEN BETEBEHARRAK

Makinak, ekipoak, produktuak eta lanabesak fabrikatzen, inportatzen eta hornitzen dituztenak behartuta daude horiek langileentzako arrisku-iturri ez direla ziurtatzera, betiere haiek gomendatutako baldintzetan, moduan eta helburuetarako instalatzen eta erabiltzen badira.

Gainera, honako informazio hau eman beharko dute:

- Ekipoak nola erabili segurtasunez.
- Lan egiteko modu segurua.
- Prebentzio-neurriak eta arrisku gehigarriak, erabileragatik, manipulazioagatik edo erabilerara desegokiagatik.
- Beste informazio batzuk enpresaburuek langileei informazioa / prestakuntza emateko dituzten betebeharrak bete ahal izateko.

VII. KAPITULUA

PREBENTZIOAREN ARLOKO ERANTZUKIZUNAK ETA ZEHAPENAK

LAPLk, VII. kapitulan, eta Lan Arloko Arau-hauste eta Zehapenei buruzko Legeak (LAZL), Arau Esparrua Erreformatzeko 54/2003 Legearen II. kapituluak aldatuak, aipatutako betebeharrak ez betetzearen ondoriozko erantzukizunei buruzkoa jorratzen dute.

Hala, enpresaburuek laneko arriskuen prebentzioaren arloan dituzten betebeharrak betetzen ez badituzte, administrazio-erantzukizunak sortuko dira, eta, hala badagokio, erantzukizun penalak eta zibilak ere bai, ez-betetze horrek eragin ditzakeen kalte-galerengatik.

Betebehar horiek gehienak enpresaburuari egotz dakizkioke, berak bermatu behar baitu langileen segurtasuna. Hala ere, enpresako gainerako kideei ere erantzukizunak eska dakizkieke, hurrengo koadroan (1. *taula*) laburbiltzen dugun moduan.

Laneko ikuskatzaileak egiaztatzen badu arriskuen prebentzioari buruzko araudia urratu dela, enpresaburuari idatziz eskatuko dio, eta irregulartasunak adieraziko dizkio, baita akatsak zuzentzeko epea ere. Errekerimendu hori prebentzio-ordezkariei ere jakinaraziko zaie.

Egindako errekerimendua betetzen ez bada, eta egitate arau-hausleek bere horretan jarraitzen badute, egitate horiengatik arau-haustearen akta egingo da.

Ikuskatzaileak jarduera geldiaraztea erabaki ahal izango du, baldin eta araudia ez betetzeak arrisku larria eta berehalakoa badakar langileen segurtasunerako eta osasunerako.

1. Taula. Arriskuen prebentzioaren arloko erantzukizunak.

ARDURADUNA	ERANTZUKIZUN MOTA	ZEHAPENA
Enpresaburua	Administratiboa (LAPko araudia ez betetzeagatik)	<ul style="list-style-type: none">• Ekonomikoa.• Aldi baterako etetea.• Lanak gelditzea.• Zentroa ixtea.• Kontratatzeke ahalmena mugatzea.• Primak handitzea.• Prestazioen zuzeneko ordainketa.• Inhabilitazioa.
Enpresaburua	Errekargua Gizarte Segurantzako prestazioetan.	<ul style="list-style-type: none">• Enpresaburuak ordaindu beharreko prestazioen errekarua (% 30etik % 50era), langilearen lanbide-gertakizunengatik ezintasunen kasuan.
Enpresaburua eta langilea	Zibila (Jokabide errudun edo zabar baten ondorioz eragindako kaltea konpontzen duena)	<ul style="list-style-type: none">• Eragindako kalte-galeren ordaina.
Enpresaburua eta langilea	Penala	<ul style="list-style-type: none">• Askatasun-gabetzea.• Isun ekonomikoa.• Inhabilitazioa.
Langilea	Diziplinazkoa	<ul style="list-style-type: none">• Ahozko eta idatzizko ohartarazpena (diziplina-erregimenaren arabera).• Bidezko kaleratzea.